

ISTORIA TUTU-ULUI

Elena ZAGORNEANU, st. gr. MTCT-121
Coordonator științific: conf. univ., dr. Stela BALAN

Universitatea Tehnică a Moldovei

Abstract: *Ce ar mai fi baletul fără splendoarea costumelor, fără rochiile sclipitoare ale balerinelor, ce întregesc farmecul și poezia oricărui spectacol? Ce vedem noi astăzi, pe scenă, nu prea seamănă cu ce le era dat să admire spectatorilor din veacurile trecute, dar totuși costumele balerinelor sunt cele mai spectaculoase.*

Cuvinte cheie: *balet, tutu, muselina, organza, tul.*

1. Istoria tutu-ului

Costumele de balet datează din secolul al XVI-lea și joacă un rol important în estetica spectacolului. În secolele al XVI-lea și al XVII-lea, costumele de balet erau, de fapt, rochii lungi și grele; aveau multe straturi de material din mătase, dantelă și broderii, devenind voluminoase și complicat de purtat. Treptat, începând cu secolul al XIX-lea rochiile s-au scurtat și au devenit mai ușoare, lipite de corp și cu mai puține straturi. Singura piesă din costum care a rămas voluminoasă și neschimbată este tutu-ul.

Denumirea oficială de **tutu** a apărut de-abia în **anul 1881**. Originea numelui este învăluită în mister. Unii sunt de părere că denumirea ar proveni de la cuvântul tul (*tulle* în franceză), în timp ce alții evocă o glumă licențioasă pe seama balerinelor, răspândită în rândul abonaților Operei din Paris din secolul al XIX-lea (tutu, în limba franceză, în registrul familiar, înseamnă popou, posterior).

Precursorul tutu-ului a fost proiectat în Franța, în sec. al XVI-lea ca fiind un costum de dans. Acesta era voluminos și greu, lucru care limita mișcările balerinelor. În 1661, Regele „Soare” Louis al XIV-lea a desemnat tutu-ul ca fiind ținuta permanentă a fiecărei balerine.

Inițial, această ținută a fost receptată negativ, deoarece lipsa hainelor pe dansatoare era considerată scandaloasă. Acest lucru, însă, se schimbă când celebra balerină de origine franco-belgiană **Marie Camargo** (1710-1770, numele de scenă - La Camargo) vine cu o nouă mare inovație: ea își scurtează fusta până la nivelul gleznei pentru ca atenția publicului să se focalizeze asupra mișcărilor complexe de picioare ale balerinei.

2. Materiale folosite la realizarea tutu-urilor

În general, este vorba despre materiale diafane, ușoare, fine, de proveniență orientală:

- ✓ Muselina - originară din Bangladesh, acoperă partea de deasupra a volanelor tutu-ului. A fost adusă în Franța în secolul al XVIII-lea.
- ✓ Organza - originară din Uzbekistan, a fost importată din India în secolul al XVIII-lea. Asemănătoare cu muselina, se distinge prin aspect rigid.
- ✓ Tarlatanul - muselină de bumbac, subțire, de culoare deschisă, originară din India.
- ✓ Tulul - țesătură de origine engleză, transparentă, vaporosă, din bumbac, in, mătase sau, mai nou, din fibre sintetice.

3. Stiluri și tutu-uri

Tutu-ul romantic - este lung, diafan, fiind realizat din 3 până la 5 rânduri de tul subțire. Există două tipuri de tutu romantic:

- ✓ tutu-ul cu fustă fixată chiar în dreptul taliei;
- ✓ tutu-ul cu fustă fixată în partea superioară a coapselor (se mai numește și tutu romantic cu basque).

Tutu-ul clasic - a apărut la cererea publicului, când spectatorii și-au dorit să vadă și mai mult din mișcările complicate din dansul balerinelor. Primele tutu-uri clasice erau lungi până la genunchi. **Virginia Zucchi** este balerina care a purtat pentru prima dată un tutu clasic, în anii 1880. Cu trecerea anilor, tutu-ul clasic a continuat să se scurteze, pentru a lăsa la vedere picioarele balerinelor. Există două tipuri de tutu-uri clasice:

- ✓ așa-numitul *tutu pancake* – tutu-ul plat, pe cerc, de tip rusesc;

✓ așa-numitul *tutu powderpuff* – mai puțin rigid decât tutu-ul pancake, realizat, în general, din materiale mai moi.

Tutu-ul bell - denumit astfel după forma lui de clopot, este o combinație între tutu-ul romantic și tutu-ul clasic. Straturile de tul sunt mai scurte și mai numeroase decât la tutu-ul romantic, însă mai lungi decât în cazul tutu-ului clasic. Nu are cerc și cade liber. Se poate realiza fie din tul mai moale, ca în cazul tutu-ului romantic, fie din material mai rigid, precum tutu-ul clasic.

4. Etapele de realizare a unui tutu

Un tutu se realizează în două etape:

1. Mai întâi, pe chilot, în dreptul taliei, se fixează straturile de volane de diverse dimensiuni, de la cel mai îngust (inferior) până la cel mai lat (exterior). Un tutu are, în medie, 12 rânduri de tul, dar se poate ajunge până la 16 rânduri, pentru ca tutu-ul să fie mai plin. Dacă se folosește cerc, acesta se înserează, în general, pe rândul 8 de tul.

2. Apoi, se coase bustul, care trebuie să se muleze cât mai bine pe corpul balerinei. Procesul de creație se încheie cu decorarea tutu-ului. Pentru realizarea unui tutu sunt necesare, în medie, aproximativ 20 de ore de lucru.

Concluzii

De-a lungul anilor, tutu-urile au fost costumele reprezentative ale balerinelor din toată lumea. Confeționate din materiale diverse, având greutăți diferite și forme conform stilului anilor în care au fost create, aceste costume sunt recunoscute pe plan mondial datorită codului specific universal.

Astfel, privind retrospectiv toate schimbările, acestea nu numai că sintetizează drumul parcurs în istoria artei, tutu-ul rămâne și un simbol major al baletului care se reinventează permanent.

Bibliografie

1. *History of the Tutu*, disponibil pe <http://www.classacttutu.com/hints-history-of-tutus>, accesat la 18.11.2013.
2. [Portal de dans în Internet](http://www.tanznetz.de) prezentat pe www.tanznetz.de, accesat la 15.11.2013.
3. Blogul „Balet la superlativ”, prezentat pe <http://baletlasuperlativ.wordpress.com/>, accesat la 15.11.2013.
4. Ruxandra Ballet Studio, prezentat pe <http://www.art-works.ro>, accesat la 16.11.2013.